

Pædagogisk læreplan for

Børneinstitution Sanderum-Tinglække

Odense kommune 2020

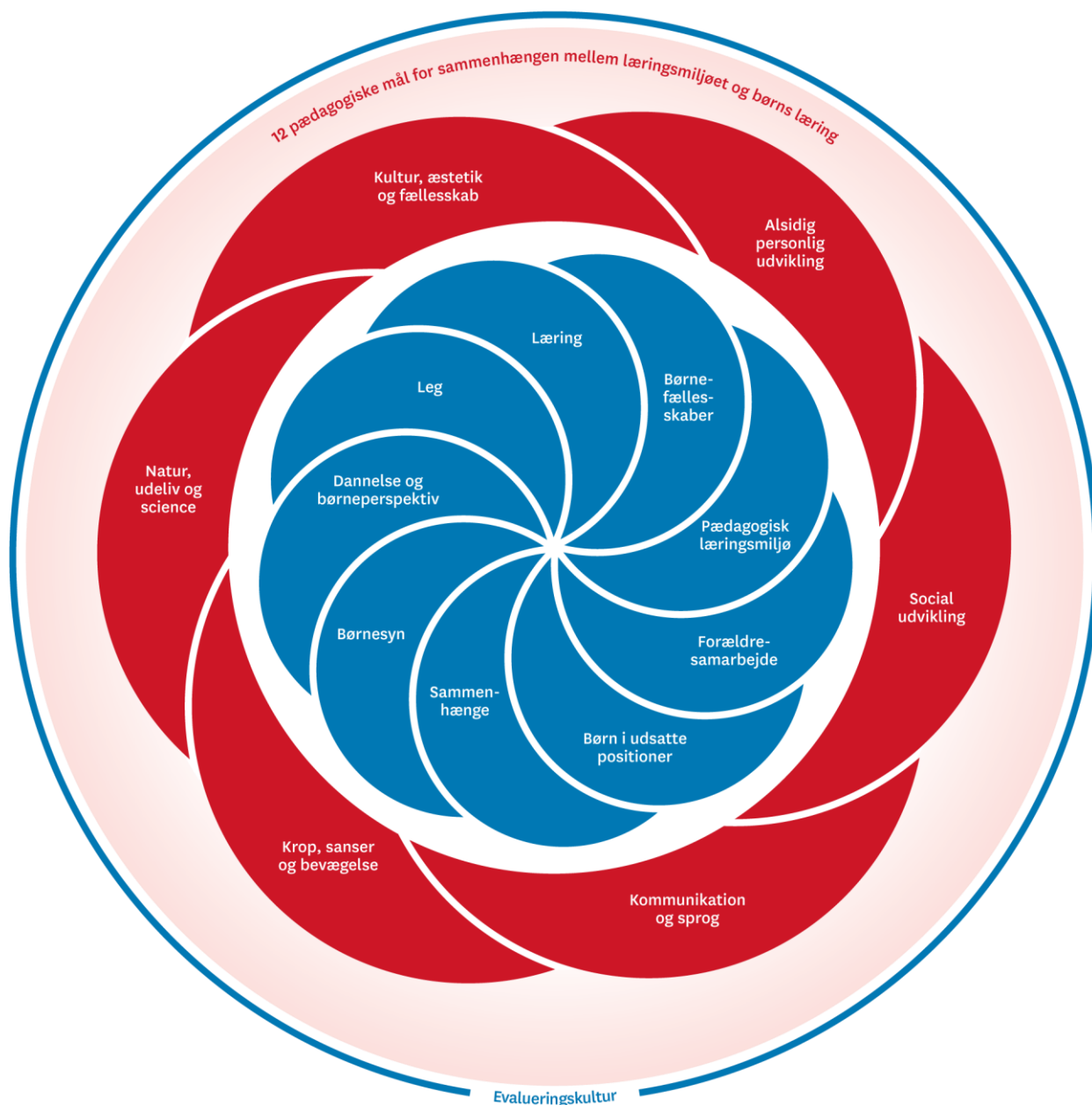

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Pædagogisk læringsmiljø	9
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen	12
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	14
Inddragelse af lokalsamfundet	14
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	14
De seks læreplanstemaer	16
Alsidig personlig udvikling	16
Social udvikling	17
Kommunikation og sprog	18
Krop, sanser og bevægelse	19
Natur, udeliv og science	20
Kultur, æstetik og fællesskab	23
Evalueringskultur	25

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Mission for dagtilbud i Odense Kommune

- At kunne tilbyde alle børn et dagtilbud
- At skabe høj kvalitetstilbud, som er udviklende for alle børn

Vision for dagtilbud i Odense Kommune

- Dagtilbuddene i Odense Kommune tilbyder inkluderende og legende udviklings- og læringsmiljøer, som alle børn profiterer af
 - Alle børn og forældre møder og er i dialog med medarbejdere og ledere, som er fagligt kompetente, reflekterende, anerkendende og innovative
-

Børneinstitutionen består af 8 børnehuse – hvoraf 7 er kommunale og 1 børnehus er selvejende. Geografisk ligger børnehuse tæt på hinanden. Børneinstitutionen har eksisteret i sin nuværende form siden 2014.

I Sanderum–Tingløkke har vi et fælles perspektiv på at skabe høj kvalitet i vores pædagogiske hverdagspraksis. Vi arbejder med:

Fælles faglige mål – hvor de voksne har et mål med og en plan for hvad de vil med børnene. Det gælder både for planlagte aktiviteter og for de forskellige rutiner, der er i løber af dagen.

Systematik og skriftlighed – vi er enige om hvem der gør hvad, hvornår og hvordan. Vi har aftaler om hvordan vi er systematiske i forhold til notater, handleplaner/Smtter, brug af værktøjskasse og EVA- evalueringsmodel.

Forberedelse – børnene ved hvad vi vil med dem, de ved hvad de er i færd med at lære igennem leg, rutiner og planlagte aktiviteter. De voksne er opmærksomme og kan skifte position i forhold til børnenes leg og aktiviteter. Børnenes initiativer er med til at forme den pædagogiske situation og forbinde leg og læring.

Pædagogiske tilgange – de voksne understøtter børnene ved at

- Indgå i sociale interaktioner
- Udforske med krop og sanser
- stille spørgsmål og udfordringer
- Eksperimentere med forskellige materialer
- Give mulighed for indflydelse på regler og kreative løsninger
- Skabe trygge og inddragende læringsmiljøer der skaber eksperimenterende kompetencer
- Skabe en vekselvirkning mellem leg, aktiviteter og rutiner.
- Skabe varme og anerkendende relationer voksen-barn og barn-barn.

Dokumentation – vi dokumenterer det der er vigtigt for at udvikle børnenes læringsmiljøer og for at blive klogere på vores egen praksis.

Reflekterende tilgange til praksis - de voksne skal have en reflekterende tilgang til egne og kollegaers handlinger når den pædagogiske praksis udvikles. Et kritisk blik på om vi gør det vi siger vi vil gøre.

Evaluering – vi anvender EVA's-evalueringsmodel på vores hverdagspraksis, temaforløb og projekter.

Videndeling – hverdagen i vores huse kræver, at vi er opmærksomme på at dele viden. Fælles viden er en forudsætning for fælles faglig udvikling.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaven.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

I Odense samarbejder vi om at ruste alle børn til at blive kompetente og aktive medborgere, uanset hvilke forudsætninger de hver især har.

Vi tager afsæt i et dansk barnesyn, hvor barndommen i sig selv er en betydningsfuld fase i livet. Og hvor leg, livsglæde og basal tryghed er vigtige kerneværdier. Alle børn skal opleve små og store sejre. Blandt andet ved at møde udfordringer af forskellig karakter, der fremmer børnenes kreative, musiske og skabende sider. Det er med til at give børnene en robusthed, så de bedre håndterer hverdagens konflikter og krav.

Gennem inspirerende læringsmiljøer og leg i fællesskaber motiverer vi børnene til at afsøge muligheder og grænser, som udvikler dem både mentalt, socialt og fysisk. Vi anerkender og respekterer børnenes spontane og selvorganiserede leg. Dermed får legen en betydelig plads i hverdagen, hvor vi er ansvarlige og opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig.

Vi er ambitiøse i forhold til alle børns udvikling og læring, hvad enten de har særlige behov eller særlige talenter. Det betyder, at vi med afsæt i børns forskellige måder at lære på, arbejder med didaktiske metoder, som motiverer til læring.

Vi tilrettelægger inspirerende læringsmiljøer med høj faglig kvalitet, som understøtter og udfordrer alle børn optimalt i forhold til deres udviklingspotentialer og fremmer deres kreative og skabende virkelyst. Sammen skaber vi de bedst mulige organisatoriske rammer og læringsmiljøer, der gør at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

I Odense Kommune har vi udvalgt fire karaktertræk, der er særligt vigtige i børns dannelse: Vedholdenhed, nysgerrighed, mod og medmenneskelighed.

Ved at styrke de fire karaktertræk ved børnene, ruster vi dem til at stå på egne ben, udholde og mestre udfordringer, selv opdage og udforske nye løsninger, deltage aktivt i fællesskaber, etablere holdbare relationer og forholde sig kritisk og reflektivt til situationer.

Alle børn har styrker, er nysgerrige og interesserer sig for noget. Vi ser og anerkender alle børn, for det de er.

Lokal praksis

Børnesyn:

Børn har ofte forskellige interesser, forskellige behov eller forskellige måder at lære på. Vi inddeler derfor ofte børnene i mindre grupper, hvor de som individ bedre kan komme til udfoldelse. Hvis vi ser børnenes

interesse, går i en anden retning, justerer vi vores praksis. Så kan det være aktiviteten får et andet indhold og vi vil så observere, hvordan det nu går. Der er forskel på lighed og lighed. Den voksne har en viden og en erfaring, som barnet ikke har. Det betyder ikke, at vi ikke er lige værdige, men blot at vi ikke er på samme niveau. Børnene skal behandles ligeværdigt, men vi skal som voksne både turde gå foran og vise vejen og lade barnet gå forrest. Vores tilgang skal være anerkendende, så børnene føler sig set, forstået og Dette børnesyn er grundlæggende i vores pædagogiske praksis og skulle gerne udtrykkes i de efterfølgende eksempler.

Dannelse og børneperspektiv:

Eksempel 1:

Der afholdes valg i børnehøjde. Her stemmes der f.eks. om børnene vil have is eller se en film. De voksne starter med at holde en lille taler, hvor der argumenteres for både is og film. Børnenes navne tjekkes af på valglister, de kommer ind i stemmeboksen på skift og afgiver deres stemme på de printede stemmesedler. Stemmesedlerne ligges i stemmeboks og resultatet bliver derefter offentliggjort. Et barn siger "øv hvorfor skal vi ikke have is" og et andet barn udbryster "yes vi skal se film"! Reaktionen afføder drøftelser om, hvad demokrati betyder.

Retningsgivende refleksioner:

Her ser vi et eksempel, hvor børnene bliver præsenteret for de grundlæggende elementer i demokratiske processer, hvor der er mulighed for medbestemmelse ved aktive handlinger. Demokrati er et af de 17 verdensmål.

Eksempel 2:

Nogle af de yngste børnehøvedbørn er i garderoben for at tage tøj på. Den ene dreng går bare i gang og er hurtig til at få både flyverdragt og støvler på uden hjælp fra den voksne. En af de mindste piger har brug for den voksnes hjælp fra start til slut. En anden pige siger "jeg kan ikke få min flyverdragt ned". Den voksne spørger drengen, der var færdig, om han vil tage den ned til hende. Drengen lyser op og hjælper pigen. En tredje pige spørger lidt efter den samme dreng, om han vil hjælpe hende med at lyne flyverdragten.

Retningsgivende refleksioner:

Den voksne der hjælper et barn, der har brug for tæt guidning undervejs, viser her de andre at de kan spørge hinanden om hjælp. Der er et fagligt fokus på at der er flere måder at hjælpe børnene til at blive selvhjulpne og selvstændige. Nogle gange skal børnene guides tæt for at kunne være vedholdende på opgaven, andre gange kan hjælp fra andre børn være nok eller en mundtlig guidning som f.eks. "hov du skal huske at tage flyverdragten på inden støvlerne". Børnene oplever at det at hjælpe hinanden giver en dejlig følelse af samhørighed.

Eksempel 3:

En gruppe af husets ældste børn spiller UNO. Der er livlig diskussion om reglerne i spillet, især én dreng er meget overbevisende i hans forklaringer, han forklarer hvem der skal tage kort op, og hvor mange. Han følger ikke helt "turtagning", hans regler er styrende for spillet hvor de andre børn bliver mere og mere passive. En voksen har på afstand observeret, og byder nu ind med de "rigtige regler". Der er turtagning, og første kort der vendes, er gældende. Da drengen igen skal tage en del kort op, har han ikke længere lyst til at være med i spillet. Den voksne bestemmer, at alle spiller færdig, det er reglerne. Drengen taber spillet, han bliver vred og skælder ud. Den voksne forstår en ny omgang, dette tager alle børn imod.

Retningsgivende refleksion

Her skal børnene have hjælp fra en voksen, til at styre en aktivitet så alle kan være deltagende. Børn dannes i samværet med andre, de lærer at have vedholdenhed, blive gode kammerater, at have empati for andre og de skal kunne tage et nederlag. Det er vigtigt at kunne mestre, ikke altid at være den dygtigste, sejeste eller mest modig.

Læring

Eksempel:

Et barn sidder og bygger med magneter. Han bygger bure til vilde dyr. Han prøver flere gange at bygge tag over buret, men hver gang falder buret sammen. Den voksne bliver ærgerlig sammen med barnet og opmuntrer til at prøve igen. Han prøver igen og da han når til taget, spørger han drengen ved siden af om han

lige vil holde. Han bygger videre mens drengen holder på den ene side og til sidst sætter barnet den sidste magnet på, og taget hænger sammen. Begge børn bliver glade og sammen sætter de dyrene ind i buret.

Retningsgivende refleksion:

Her ser vi et barn der gennemgår en læringsproces hvor han lykkedes. Den voksne sidder ved siden af og understøtter barnets vedholdenhed. Barnet får lov til at eksperimentere, fejle, undersøge og prøve igen. Den voksne er med til at skabe et trygt læringsmiljø og barnet selv finder frem til en kreativ løsning ved at spørge om hjælp og samarbejde med et andet barn.

Børnefællesskab:

Eksempel:

Flere børn sidder på gulvet omkring et spil. De har selv bedt om at få spillet ned og har indtil nu skiftevis slået med terningen. Et barn overtager mere og mere og vil rigtig gerne have lidt flere ture end de andre. Barnet rykker længere og længere ind mod spillepladen og spillet er ved at gå i stå. Et par af de andre børn har vendt sig væk fra spillet og virker som om de ikke længere vil være med. Den voksne på stuen har fulgt dem på afstand, men går nu hen og sætter sig bag barnet der gerne vil bestemme. 'Kom vi rykker dig lige ud så du ikke sidder ovenpå spillepladen' siger hun til barnet og hjælper barnet lidt væk fra spillepladen. 'Ved du hvis tur det er nu?' Barnet fortæller hvis tur det er og der snakkes om hvorvidt alle har haft deres tur og hvordan reglerne er i spillet. Spillet forsætter og de to børn der havde vendt sig om, er igen med i spillet. Den voksne bliver siddende bag barnet og anerkender børnene for at være gode til at forstå reglerne og spille spillet.

Retningsgivende refleksion:

Her ser vi en voksen der med fysisk kontakt, anerkendelse og positive anvisninger får det barn der var ved at overtage spillet, og måske dermed bryde børnefællesskabet, til at give plads til de andre børn igen. Barnet føler sig anerkendt for at forstå spillets regler og have styr på hvis tur det er. Uden af blive irettesat bliver barnet ledt tilbage på sporet, så spillet og det gode samspil kan forsætte. Børnene oplever mestring og bliver mødt af positive forventninger. De børn der var ved at trække sig, deltager igen og alle børn oplever at være en betydningsfuld del af fællesskabet.

Leg:

Eksempel:

Børnene leger i fællesrummet. Tre børn begynder at hente stole og placerer dem midt på gulvet. De henter flere stole.

Børnene går hen til den voksne, som er i fællesrummet, og spørger: "må vi få et tæppe"? De fortæller, at de er ved at lave en hule. Børnene får tæppet, og lægger det over stolene.

Flere børn kommer til og bliver en del af legen.

Den voksne forbereder børnene på, at de snart skal spise. Børnene siger: "nej, vi leger hule"!

Den voksne giver børnene mulighed for at lade stolene stå og lege videre på legen efter madpakker.

Børnene får spist deres madpakker, og legen fortsætter efterfølgende.

Retningsgivende refleksioner:

Her ser vi en voksen der har fulgt legens udvikling. Den voksne understøtter og justerer sig ifht. børnenes initiativ og giver dermed mulighed for at udvide legen. Den voksne giver børnene mulighed for at fortsætte legen og afbryder ikke legen, selvom den kan virke kaotisk.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Når vi tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, har vi gennem hele dagen fokus på daglige rutiner, organisering og børnenes læring. Vi har et bredt pædagogisk blik for, at hverdagsituationerne bevidst benyttes som et centralt omdrejningspunkt for børnenes leg og læring gennem hele dagen.

Vi arbejder i fagprofessionelle læringsfællesskaber, hvor vi deler viden og refleksioner. Og vi evaluerer egen praksis som basis for vores faglige udvikling. Gennem professionelle læringsfællesskaber har vi mod til at forstyrre hinandens praksis, og vi har en grundlæggende vilje til at skabe forandring. Viden, refleksion og evaluering gør os i stand til at fokusere på sammenhængen mellem det aktuelle læringsmiljø og børnegruppens behov og udbytte. Den nye viden bruger vi til at justere læringsmiljøer og praksis.

Lokal praksis

Hos os er daglig dagens tilbagevendende rutiner væsentlige og centrale læringsarenaer for børnene. Afskeden om morgenen, måltiderne, puslebordet, garderoben, afhentning o.s.v.

Vi tilrettelægger dagens rutiner således, at der er masser af små udfordringer f.eks. i garderoben. Et kig ud ad vinduet – det regner – hvad er det så for noget tøj vi skal ha´ på legepladsen. Når det rigtige tøj til vejret er fundet, skal det også på kroppen. Børnene lærer og øver sig på:

Rum-retning: skelnen mellem op og ned/ foran og bagved/ højre og venstre.

Sociale kompetencer: samarbejde, forstå og modtage vejledning, hjælpe hinanden, vente på tur.

Hjernens styrefunktioner: lære om rækkefølge, planlægning og struktur.

Mental udvikling: motivation, selvstændighed, mestring, kropsbevidsthed

Motorik: finmotorik, grovmotorik øje-hånd koordinering, balance, højre-venstre koordinering.

Med rutinerne som centrale læringsarenaer giver vi barnet mulighed for læring og dannelse gennem hele dagen.

Eksempel

Vi er ved at være færdige med at spise suppe i vuggestuen, den voksne fortæller børnene, hvad der skal ske. Hun fortæller, at børnene selv skal sætte deres tallerkener på rullebordet og stille skeen i kanden. Den voksne guider barnet i, at det først skal gå ned fra stolen og derefter tage sin tallerken. Barnet går ned fra stolen, tager sin tallerken og sætter den på rullebordet. Barnet kigger op på den voksne, smiler og siger "sådan"! Barnet hopper af begejstring inden hun går ud med hagesmækken i kurven.

Retningsgivende refleksion

Her ser vi den voksne anerkende barnets handling. Den voksne tror på at barnet kan selv og er ved siden af barnet for at opmuntre, støtte og guide. Vi har en praksis i børneinstitution Sanderum-Tinglække, der opmuntrer børn til at kunne klare forskellige hverdagsituationer selv. Vi er opmærksomme på at understøtte børnene indenfor nærmeste udviklingszone og tilskynde til prøve igen og igen så barnet til sidst oplever at lykkes.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense Kommune er alle forældre i løbende dialog med medarbejdere og ledere i dagtilbud om, hvordan man i fællesskab kan fremme børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Definition

Begrebet forældresamarbejde er i Odense Kommunes dagtilbud erstattet af: Samarbejde mellem forældre og dagtilbud.

Det skaber nye perspektiver og fokuserer det fælles ansvar i samarbejdet mellem forældre og dagtilbud.

Ledere og medarbejdere har fortsat det overordnede ansvar for at involvere forældrene ved at invitere til samarbejde.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi støtter forældre i at være grundsten i deres barns liv.

Vi forventer, at alle forældre involverer sig aktivt i deres barns udvikling, og vi giver dem mulighed for at tage et afgørende medansvar. Vi sørger for, at forældrene kender deres indflydelse på dannelsen af gode børnefællesskaber, hvor alle børn samt børnegruppen som helhed er ligeværdige deltagere.

Forældre er de vigtigste personer i ethvert barns liv, og det er forældrene, der har det primære ansvar for deres barns opvækst.

Forældrene er f.eks. nøglepersoner i deres barns sprogudvikling. Vi går derfor i dialog med forældrene om, hvordan de kan understøtte barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis

Forældresamarbejde

1. Eksempel:

Børn og voksne har i et par uger haft et tema om dyr der lever i havet. De har læst bøger, set film og snakket rigtig meget om havets dyr. En morgen da et af børnene bliver afleveret fortæller en far at han arbejder i en fiskehandel og gerne vil komme med nogle fisk. Det synes de voksne er en rigtig god ide. Så kan vi både se, lugte, føle og undersøge sammen med børnene. Faren kommer senere med en flamingokasse med både forskellige fisk, en lille haj, blæksprutte, østers og muslinger. Det beriger vores tema meget og hele børnehuset får mulighed for at være med til at undersøge indholdet.

Retningsgivende refleksion:

Her ser vi en far der ser muligheden for at bringe sit eget erhverv i spil i børnenes hverdag. Han er med sit tiltag med til at danne bro mellem hjem, arbejde og børnenes liv i børnehaven. Han anerkender både børnenes interesse for temaet og de voksnes ønske om at børnene kan få mulighed for at være nysgerrige og undersøgende.

2. Eksempel:

De voksne har i en periode haft fokus på børnenes selvhjulpethed og er blevet opmærksomme på, at ikke alle børn kan overskue deres garderobepåklædning. Det kan være svært for børnene at finde det de skal bruge og nogle gange mangler der måske også noget, en hue, et par tørre strømper eller måske er den ene gummistøvle væk. Derfor tager de voksne en drøftelse med forældrene om hvad det betyder for børnene, at de

ikke selv kan finde det de skal bruge og vigtigheden af, at der bliver ryddet op i garderoben og den er overskuelig for barnet.

Retningsgivende refleksion:

Her bliver forældrene inddraget i vores arbejde med børnenes selvhjulpethed og vigtigheden af at garderoben er overskuelig for barnet og der er det, barnet skal bruge. Barnets mulighed for at være selvhjulpethed og opleve mestring bliver styrket, når barnet støttes i at kunne selv.

I samarbejde med forældrene styrkes børnenes trivsel og læring i garderoben.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune handler vi altid på børn i udsatte positioner.

Vores fokus er på de inkluderende læringsmiljøer.

Vi involverer altid forældre og relevante tværfaglige samarbejdspartnere i det øjeblik, vi vurderer, at et barn er i en udsat position.

Vi er opsøgende i forhold til at få relevant viden om børn i udsatte positioner, men også på at videregive relevant viden til relevante samarbejdspartnere. Dette er også i fokus, når vi skal modtage eller overlevere børn i udsatte positioner til dagtilbud eller skole.

Vi har læringsmiljøpædagoger, som bidrager til at perspektivere og kvalificere de pædagogiske læringsmiljøer således, at de tager højde for børn i udsatte positioner og for børns forskellige forudsætninger.

Vi er professionelle og har fokus på kerneopgaven til gavn for alle børn.

Vores mission at skabe høj kvalitetsdagtilbud, som styrker udviklingen hos alle børn.

Definition

Børn i udsatte positioner kan f.eks. være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med særlige behov, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet, børn hvis forældre ligger i skilsmisse, børn med en alvorligt syg søskende, mor eller far, børn der er anbragt uden for hjemmet m.fl. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Nogle gange kan det være en fordel at give et udsat barn plads og rum til at indgå i mindre gruppesammenhænge. Børn kan være i en udsat position i kortere eller længere perioder.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Alle børn kan i perioder af deres liv, befinde sig i en udsat position. Det kan betyde, at børn i en kortere eller længere periode oplever livsomstændigheder som påvirker deres dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Vi tager aktivt ansvaret for at iværksætte en tidlig og rettidig indsats, så børnene udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab. Det sker i et tæt og koordineret samarbejde med forældrene. Vi etablerer differentierede lege og læringsmiljøer, der sikrer at alle børn kan deltage og opleve at være betydningsfulde.

Lokal praksis

Eksempel:

Et vuggestuebarn har i en længere periode skubbet til de andre børn. En morgen løber barnet spontant hen og skubber et andet barn. Den voksne, der sidder i nærheden, rejser sig og går hen og tager roligt om begge børn og siger: 'Hov kom du til at skubbe'? 'Ville du gerne lege'? Barnet kigger afventende og den voksne forsætter henvendt til det andet barn 'Jeg tror han gerne vil lege med dig'. Henvendt til begge børn spørger hun om de vil lege med DUPLO klodser. Sammen finder de kurven med DUPLO og får den båret hen til bordet. Herefter kommer der flere børn til og den voksne får alle placeret rundt om bordet med klodserne.

Retningsgivende refleksion:

Her ser vi en voksen der bruger positive anvisninger til at hjælpe børnene i gang med en fælles leg. Ved at tolke barnets intention og guide barnet, bliver en mulig konfliktfuld situation hurtigt ændret til en positiv og givende relation i stedet. Begge børn føler sig set og anerkendt, de samarbejder om at hente DUPLO klodserne og får styrket deres relation og ender med at deltage i børnefællesskabet omkring en aktivitet sammen med andre børn.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune oplever børnene sammenhæng og kontinuitet i deres hverdag.

Definition

Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til SFO/børnehaveklassen, skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan. De seks læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de indholdselementer, der arbejdes med i børnehaveklassen. At skabe sammenhæng til SFO/børnehaveklassen kan f.eks. handle om børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser, fordi det er elementer, der er centrale på tværs af dagtilbud og skole.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi etablerer læringsmiljøer, der giver barnet de bedste forudsætninger for at starte i skole. Ligeledes etablerer skolen læringsmiljøer, der er klar til at tage imod børnene fra dagtilbuddet. Dagtilbud og skoler i Odense Kommune arbejder med afsæt i tre politisk prioriterede faglige spor; Dannelse, Sprog og Tidlig indsats. Det fælles fokus skaber en god mulighed for at forme en rød tråd i det pædagogiske arbejde.

Børn- og Ungeudvalget har udstukket et sæt fælles retningslinjer for dagtilbud og skoler, for at sikre kvalitet i samarbejdet om sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø, fra dagtilbuddet til forårs SFO og børnehaveklasse. Ved at skabe sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø understøtter vi, at børn oplever større kontinuitet i overgangen fra dagtilbud til forårs SFO og skole.

I Odense kommune arbejder hele SFO-området fra forårs SFO til SFO2 ud fra den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud. De styrkede pædagogiske læreplaner for dagtilbud minder indholdsmæssigt om

kompetenceområderne for børnehaveklassen, derved opnår vi en sammenhæng mellem dagtilbud, forårs SFO og børnehaveklassen.

Vi samarbejder med hinanden og med forældrene for at sikre barnet oplevelsen af en vellykket sammenhæng mellem dagtilbud og skole. Dermed etableres også det bedste afsæt for at videreudvikle barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis

Eksempel 1:

Det er morgen og et par af de ældste børn finder papir og blyant frem. Børnene skriver bogstaver på papiret og de går med stor iver og koncentration til "opgaven" med at skrive bogstaverne. Det ene barn skriver derudad og et andet barn tager flere gange viskelæderet frem for at viske ud og starte forfra. Børnene spørger undervejs den voksne, om hun vil skrive et nyt bogstav og imens taler de om hvad bogstavet hedder, hvordan lyden er og om de mon kender nogle ord, der starter med dette bogstav. Aktiviteten er startet, fordi barnet den pågældende dag og tidspunkt har været motiveret for at sidde med papir og blyant.

Retningsgivende refleksioner:

Her viser de voksne, at de formår at støtte op om de ældre børns interesse for at skrive bogstaver og lære lydene at kende.

Vi ved, at tidlig literacy er med til at understøtte barnets senere skrive- og læsefærdigheder. Derfor er tal, bogstaver og skriveredskaber tilgængelig i læringsmiljøerne, som er indrettet så de motiverer børnene.

Eksempel 2:

Børnene har været på besøg i forårs sfo`en. På vej tilbage til børnehuset, siger en af børnene til den voksne "jeg fik ingen nye venner". Vi taler om, at vi skal på flere besøg i forårs sfo`en. Efterfølgende aftaler pædagogen fra børnehuset en gå aftale med de kommende skolebørn fra et andet børnehus.

Barnet bliver forberedt på, at vi skal følges med børn fra et andet børnehus. Barnet skal følges med en anden dreng. Efter andet besøg på skolen, hvor børnene følges, kommer barnet tilbage til børnehuset og siger til en anden pædagog "jeg har fået venner".

Retningsgivende refleksioner:

Her ser vi et eksempel på hvordan vi prioriterer vores samarbejdspartnere i overgangen til forårs sfo. På baggrund af pædagogernes initiativ, er der skabt mulighed for at barnet kan knytte nye venskaber i det kommende børnefællesskab.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi har fokus på fællesskabers betydning på alle niveauer. Det betyder blandt andet, at vi bestræber os på at etablere og indgå i samarbejdsrelationer med civilsamfundet omkring os.

Vi har en åben og eksperimenterende tilgang til samarbejdet med personer fra lokalsamfundet, og vi er nysgerrige efter at vide, hvilke værdier og kompetencer vores samarbejdspartnere byder ind med.

Vores samarbejdspartnere er med til at skabe gode læringsmiljøer for børnene. De byder hver især ind med forskellige kompetencer og muligheder. Vores primære partnere er forældre, men også lokale foreninger, erhvervslivet, plejehjem samt elever og lærere fra de lokale distriktsskoler.

Lokal praksis

Vi samarbejder bredt med det lokale samfund der omgiver børnehusene. Skoler, idrætsforeninger, boligforeninger, plejehjem, forretninger og virksomheder.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi møder børn med nærvær og positive forventninger, og vi tager udgangspunkt i et anerkendende ressource-børnesyn. Dermed understøtter vi børnenes læringsmiljøer og skaber en høj kvalitet i samspillet mellem børn og voksne.

Vi tager ansvar for, at ingen børn bliver mobbet eller udsættes for anden nedværdigende behandling. Det gør vi bl.a. ved at gøre brug af positive anvisninger.

Vi udvikler de fysiske rammer og æstetiske miljøer, så der skabes rum til fordybelse og kreativitet. Og vi inddrager børnenes egne stemmer, oplevelser og vurderinger af deres børnemiljø i vores pædagogiske praksis.

Lokal praksis

I det psykiske miljø tilstræber vi at arbejde med børnene i små grupper, så der er plads og rum til at det enkelte barn kan trives og udvikles. Vi er opmærksomme på den anerkendende tilgang til hinanden, den gode kommunikation og dialogen mellem os. Vi er bevidste om vores rolle som medskabere til et godt miljø, hvor man som barn, forældre og ansat føler sig velkommen og set.

Vi samarbejder med forældrene om deres barns psykiske udvikling. Vi viser respekt for, at det er deres børn og dem der kender deres barn bedst. Ofte ved de når barnet ændrer adfærd før os eller reagerer på noget der kan påvirke barnets psyke. Vi orienterer dem om, at vi i børnehuset ser og samarbejder med deres barn i en anden relation og kontekst end hjemmet, og det kan betyde vi ser noget andet.

Det æstetiske børnemiljø skabes blandt andet af udsmykning og det visuelle læringsmiljø er i børnehøjde og forældrene inddrages på arbejdsdag til at plante i krukke og på andre måder skabe et hyggeligt og favnende æstetisk miljø for børnene.

De fysiske rammer i børnehuse er meget forskellige. Men i alle børnehuse har vi øje for at de fysiske rammer skal tilbyde børnene mulighed for motorisk udfoldelse, rolige aktiviteter og tilgængelig læringsmaterialer i forskellige sværhedsgrader.

De seks læreplanstemaer

Læsevejledning til vores afsnit om læreplanstemaerne:

I Sanderum-Tinglække har vi valgt at medarbejderne har bidraget med fortællinger fra deres hverdags praksis. I vil som læser derfor møde et forskelligt udtryk i fortællingerne – længde og detalje grad er ligeledes forskellig. En af vores visioner i Sanderum-Tinglække er at dyrke forskelligheden i fællesskabet – det er afsnittet om læreplanstemaerne et udtryk for.

Vi håber forskelligheden vil inspirere i stedet for at give anledning til forstyrrelse.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Eksempel fra praksis:

Mandag er vuggestuen på fælles tur. Alle børn og voksne går på eventyr i naturen. Børnene starter allerede inden vi går ud af lågen med at foreslå, hvor turen skal gå hen. De går med en voksen i hånden, ved siden af klapvognen hvor de helt små sidder. De ældste får lov til at gå med hinanden i hånden.

Turen går op til den store bakke ved fodboldbanen, hvor der er store træer man kan gemme sig bag. Vi leger gemmeleg, pædagogen starter med at gemme sig sammen med et par børn, Kuku kuku kan I finde os? Alle børnene kommer løbende og får en kæmpe krammer. Nogle børn begynder selv at løbe hen og gemme sig bag et træ, pædagogen råber ” kan I finde Sofie.....kuku kuku?” Så går børnene rundt og siger ” hvor er Sofie?” Der er engagement, gåpåmod og fællesskab om at finde Sofie.

Alle bliver glade for at finde Sofie og hun får en kæmpe krammer – lege fortsætter med at andre gemmer sig. Børnene går på opdagelse i det høje græs efter nye træer at gemme sig bagved – de holder øje med hinanden og griner. De opdager selv når et andet barn har gemt sig og vi leder alle i spænding efter barnet.

Når vi alle er fundet og sidder bag det store træ, synger vi brandbil-sangen, hvor vi synger hinandens navne for at se om vi alle er fundet. Hvert barn sidder med stor spænding og venter på det er deres navn der bliver sunget.

Retningsvisende refleksion:

Turen understøtter børnenes fællesskab. Pædagogen er opmærksom på at alle børn gemmer sig og bliver fundet. Børnene udfordrer sig selv i det høje græs og legen indbyder til at både selvstændighed og fællesskab. Sproget bruges til at sige lyde, kalde på og juble når nogen bliver fundet. På gåturen er fællesskabet intakt både for børn i klapvogn, børn der holder en voksen i hånden og dem der er store nok til at hilde hinanden i hånden. Det giver en særlig spænding at skulle forblive gemt når alle ens venner kalder og gerne vil finde en. Behovs udskydelse bliver trænet på en sjov og omsorgsfuld måde. Børnenes sociale kompetencer stimuleres gennem opmærksomhed på hinanden og ved at vente på tur når ens navn skal synges. Motorikken trænes ved at børnene løber i det høje græs, på ujævnt underlag og op og ned ad bakken.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lokal praksis og eksempler.

To af de ældste børn i vuggestuen leger en selvvalgt leg på en skumtrappe med tre trin, hvor de stiller sig op på hver et trin og efterfølgende skiftes til at hoppe ned. Et af de yngre børn kigger på. Han prøver at gå lidt derhen, men bliver afvist af det ene af barn. Pædagogen siger til de to børn, der leger ”Det er en sjov leg, I er i gang med. Jeg tror gerne Bo vil være med.” Det ene barn siger ”Han kan ikke” og de leger videre.

Pædagogen siger. "I kan vise ham, hvordan I gør?" Det ene barn hopper ned fra trappen, går hen og tager Bo i hånden og hjælper ham op på trappen. Det andet barn går op på trappen bagved. Bo hopper ned og de griner."

Retningsgivende refleksion

Her ses en situation, hvor pædagogen understøtter den sociale udvikling i en fælles leg. Det yngre barn iagttager de ældre børns leg, men har svært ved at invitere sig selv ind. I det pædagogiske er positioneret, lykkes det at observere situationen og guide de ældste børn i, hvordan de kan invitere det yngre barn med ind i legen. Herved understøtter pædagogen det yngre barns mulighed for deltagelse. Børnene får en bevidsthed om, at selvom det ene barn er yngre, kan de lære ham, hvordan legen fungerer. Her bliver forskelligheden til en ressource og der opstår en fælles glæde. De ældste børn bidrager værdifuldt til den fælles leg ved at guide det yngre barn i legen. De får sammen en positiv oplevelse i relationen til hinanden. Hvor barnet før blev afvist, bliver det nu mødt af positive forventninger.

Elementer fra det fælles pædagogiske grundlag:

Leg. Læring. Pædagogisk læringsmiljø, børneperspektiv og dannelse.

Øvrige læreplanstemaer:

Alsidig personlig udvikling – læringsmiljøet giver børnene mulighed for deltagelse i det de er optaget af og understøtter samspil på tværs af forskellighed, bl.a. alder. Samtidig skal det støtte op om børnenes vedholdenhed og gå-på-mod.

Krop og bevægelse – situationen kan ses ud fra kroppens, sansernes og bevægelsens forudsætninger for at kunne deltage i dette legefællesskab.

Kommunikation og sprog – sproget udvikles i fællesskab med andre børn og det pædagogiske personale. I situationen kunne fokus have været på, hvordan barnet inviterer sig ind i legen og hvordan de ældste børn aflæser denne invitation. Dette med henblik på, at kunne forstå hinandens og egne hensigter.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn." Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lokal praksis og eksempler.

Efter at have oplevet en stor interesse for biler, traktorer og store maskiner, vælger vi at følge børnenes spor og ud fra interesse, at arbejde temabaseret med køretøjer. Der vælges nogle fokusord som børnene præsenteres for og det gør forældrene også. Vi vælger 5 faste sange som synges til morgensamlingen. På tavlen hænger dagens sang sammen med de fokusord der arbejdes med. Forældrene har på den måde mulighed for at understøtte børnene i den læring børnene er i gang med.

På vægge, vinduer og gulv pyntes der med billeder af forskellige køretøjer. For at have fokus på skriftsprog er der skrevet relevante ord på billederne. Billederne er i børnehøjde således børnene kan byde ind med dialog. Vi anvender fokusordene i vores dialog med børnene.

Retningsgivende refleksion.

Vi ved at børns sproglige kompetencer udvikler sig bedst når vi tager udgangspunkt i deres oplevelses verden og interesser. Gennem tema arbejde og de fysiske læringsmiljøer skaber vi et rigt sprogmiljø, hvor børnene selv har mulighed for at byde ind til dialog og kan skabe et sprog ved hjælp af miljøet omkring dem (billeder, bøger, sange m.v.) Samarbejdet med forældrene styrker den sproglige indsats og øger barnets mulighed for at flytte sig sprogligt.

Børnenes sociale kompetencer er i spil gennem fællesskabet om temaet, sangene og fortællingerne om de store maskiner. Når materialerne er i børnehøjde og tilgængelige har børnene mulighed for at udvikle selvstændighed og medbestemmelse i forhold til at påvirke indhold og aktivitet i de pædagogiske processer. Natur og udeliv knytter sig til det arbejde de store maskiner ofte udføre på mark og i skov.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen". Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Eksempel fra praksis

Vi er en gruppe på 11 børn som skal spise frugt i vores farvegruppe. Da 5 ud af 11 børn er nye i denne gruppe er der planlagt, at vi skal være lidt fysisk aktive i forbindelse med uddeling af frugt. Alle børnene får en farveplade at stå på. Jeg som voksen får en terning med forskellige farver på som jeg slår med og derved får valgt hvem der skal starte. Dem med samme farve, som bliver slået af pædagogen, skal slå med de andre medfølgende terninger på samme tid. Det ene barn slår således en øvelse de skal udføre og den anden slår det antal de skal udføre. Herefter skal de gå sammen og laver øvelserne i fællesskab og derefter hente sin frugt og så går turen videre. Når alle har udført øvelserne og sidder på sin plads med sin frugt sættes der musik på og børnene får lov til at hvile hen over bordet mens de lytter og samtidig udvælges et par børn der skal gå rundt og give let berøring/massage til de som ønsker det.

Retningsgivende refleksion

Ved at bruge denne type aktiviteter får man børnene til at bruge deres kroppe på forskellige måder i form af sprællemænd, hop på stedet, squat og lanches mm. De introduceres både til kendte og måske ukendte bevægelser som de i fællesskab med deres venner skal forsøge at lave så godt deres evner rækker. Dette er med til at styrke fællesskabet i gruppen og deres sociale relationer, som de har brug for at opbygge mellem nye og "gamle" børn. Nogle af de "gamle" børn kender allerede spillet og kan på den måde vise de nye hvordan man gør og hjælpe dem det. Således lærer de at hjælpe andre og tage hensyn til, at de nye børn skal lære noget nyt som måske kan være svært eller udfordrende for dem. Specielt den sidste del af aktiviteten kan være grænseoverskridende for nogle børn og det er en god læring for hvert enkelt barn, at man har forskellige grænser og det er okay at sige nej tak til berøring. Sidste del af aktiviteten sænker børnenes arousalniveau til low. Det parasympatiske system påvirkes så fx hjerterytmen bliver langsommere og blodtrykket og pulsen falder, derved oplever børnene fysisk og følelsesmæssig ro. Dette er en vigtig egenskab at tilegne sig, da man i dag oplever mange skift i løbet af hverdagen.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur." Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lokal praksis og eksempler

Vi går en eftermiddag på legepladsen, efter det har regnet det meste af formiddagen. En lille gruppe børn er på rutsjebanen. Den er våd og de fleste af børnene har fået regntøj på. Børnene rutsjer et par gange og opdager rutsjebanen er "hurtigere" end den plejer. Jeg står og kigger lidt, og spørger "Ja, den er meget hurtigere end den plejer, er det ikke mærkeligt?" børnene er optaget af deres leg - jeg går en runde. Efter et stykke tid er rutsjebanen tør. Det er næsten umuligt at komme nogen steder på rutsjebanen med regnbukser på. "Den var super hurtig før, og nu sidder i helt fast" børnene foreslår de kan spørge en voksen om de må hente mere vand og lave en vandrutsjebane. Jeg siger "Go ide vi skal bruge vand for i kan få fart på igen! vi kan jo se hvem der er hurtigst på vandrutsjebanen" De rutsjer i par, en "lille" og en "stor" de opdager den største for det meste kommer hurtigst ned. Faktisk bliver nogle af dem sure, fordi de synes den store "trækker" i dem. Hvordan mon det kan være? – tror i det mon kan have noget at gøre med hvem der er størst og mindst?" Ja! Siger en af drengene "for jeg er større end J og J er ikke lige så stor som mig!" jeg går en runde igen. Der kommer flere børn til og rutsjebanen er nu ved at være tør. Nogle af børnene har skiftet til termotøj og børnene i regntøjet lægger mærke til børnene i termotøj sagtens kan komme ned af rutsjebanen uden vand, dog ikke så hurtigt som dem med regntøj på "så måske kunne det have noget at gøre med vand OG regntøj?". en pige konkluderer det fordi regntøjet er glat og det er vandet og rutsjebanen også - De vil gerne lave vandrutsjebanen for dem i termotøjet, men da vi sammen kigger nærmere på børnene i termotøjet kan vi se at nogle af dem er blevet våde og må ind og skifte tøj, termotøjet er ikke "vandtæt" som regntøjet.

Hvordan fortællingen spiller sammen med andre læreplanstemaer:

1. Personlig og alsidig udvikling

Børnene udarbejder sammen en ide om at lave en vandrutsjebane og hvordan dette kan lade sig gøre, hvor hvert barn har en opgave hver især i form af at hente mere vand i spande og lign – samt bliver enige om det en god ide at spørge en voksen om lov ;)

2. Social udvikling

Da børnene har lavet vandrutsjebanen, skal de stå i kø for at prøve den samt give hinanden plads på rutsjebanen så ingen skubber eller maser. De hepper på hinanden mens de hver især får en tur.

3. Sprog

Jeg istemmer børnenes glæde ved deres ide, møder dem med åbenhed og ligesind. Jeg sætter ord på deres oplevelse bl.a. af at blive "trukket" i på rutsjebanen – måske er det nogle helt andre ting der er på spil? - giver plads og mulighed for at børnene kan komme med egne tanker og ideer. Lader børnene tage deres egne snakke om hvordan de vil lave vandrutsjebanen og "fordele" arbejdet.

4. Krop sanser og bevægelse

Børnene rutsjer og oplever hvordan deres krop og "tilløb" til rutsjebanen har indflydelse på farten. når de rutsjer udfordres deres vestibulærsans. De løber op til rutsjebanen når de er kommet ned og får hver især trænet deres grovmotorik op ad bakken. – De henter vand og opdager deres fingre bliver ekstra kolde når de er våde- de oplever børnene i termotøj blive våde og fryse, mens de selv er relativ varme og tørre i deres regntøj. Da børnene rutsjer i par opdager de også at den største er hurtigere ned af rutsjebanen og "trækker" den anden med sig.

Understøtter ved (bruge sanser, stille spørgsmål og udfordre) 8 udfordringer i vores rutine: legepladsen er en daglig rutine vi gør hver dag.

5. Udeliv og science

Rutsjebanen er en evig del af vores daglige rutine, den er oplagt da den også er en af de ting på legepladsen der "ændre" sig gennem årstiderne- varm og tør om sommeren, kold og våd om vinteren. Samtidig er den en af de elementer hvor børnene kan bruge deres krop og sanser til at opleve ændringerne og kunne stille spørgsmål til hvorfor og hvordan. Vandrutsjebanen er et eksempel på hvordan børnene også bruger tidligere erfaringer kreativt til at skabe nye muligheder for at undersøge og bruge deres krop- børnene var også optaget af hvordan man evt. kunne blive ved med at holde rutsjebanen våd? Energibegrebet er også meget relevant på rutsjebanen og det er én af de ting de oplever ved at rutsje i par, men også når rutsjebanen er våd kontra tør. Fokus på ord som størst, mindst, par, hurtig (matematisk opmærksomhed) vandtæt, vandrutsjebane - her kunne man også sagtens have arbejdet med ord som konstruktion og friktion. Et andet emne man kunne have taget fat i var vandforbrug i forhold til miljø.

6. Kultur æstetik og fælleskab

Børnene oplevede et fællesskab i projektet omkring vandrutsjebanen, de oplevede også hvor stort et arbejde det er at holde vandrutsjebanen ved lige, hvor vigtigt det var at nogen hele tiden hentede vand, og at man hjalp hinanden.

Jeg synes især vores børnesyn og tilgang til praksis er sigende i lokalplanens praksis. Lokal praksis og eksempler, Børnesyn:

Børn har ofte forskellige interesser, forskellige behov eller forskellige måder at lære på. Vi inddeler derfor ofte børnene i mindre grupper, hvor de som individ bedre kan komme til udfoldelse. Hvis vi ser børnenes optagethed går i en anden retning, justerer vi vores praksis. Så kan det være at aktiviteten får et andet indhold og vi vil så observere, hvordan det nu går. Der er forskel på ligestilling og lighed. Den voksne har en viden og en erfaring, som barnet ikke har. Det betyder ikke, at vi ikke er lige værdige, men blot at vi ikke er på samme niveau. Børnene skal behandles ligestillet, men vi skal som voksne både turde gå foran og vise vejen og lade barnet gå forrest. Vores tilgang skal være anerkendende, så børnene føler sig set, forstået og Dette børnesyn er grundlæggende i vores pædagogiske praksis og skulle gerne udtrykkes i de efterfølgende eksempler.

Retningsgivende refleksion:

En helt almindelig eftermiddag på legepladsen. Som altid går man til og fra, og man kan arbejde med mange begreber i løbet af dagen, men man skal også hele tiden huske at give plads til børnenes egen leg og egne tanker. I mit eksempel er der mange begreber og jeg valgte ikke at tage fat i dem alle. Det vigtigste her, er at møde børnenes begejstring for en aktivitet de selv har fundet på i fællesskab med andre børn give plads ved at, følge børnenes spor.

Som pædagog går jeg både bag ved, ved siden af og foran, altid med udgangspunkt i børnenes egne tanker og ideer. Her havde alle en rolle stor som lille, og alle kunne føle sig som en del af aktiviteten og lære fra hinanden.

For pædagogen kan der ligge en opgave i bare at lytte til tanker og ideer fra børnene, det er med til at fortælle om barnets virkelighedsopfattelse. Det giver mig også en ide til hvordan jeg kan tage fat i begreber og aktiviteter på senere tidspunkter

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lokal praksis og eksempler

Kreativt projekt med Storebørnsgruppen.

Jeg har planlagt et projekt med storebørnsgruppen, det handler om at genbruge diverse materialer i en kreativ proces, hvor børnene selv bestemmer hvad der skal komme ud af materialerne. Nogle uger forinden, har jeg hængt et opslag op til forældrene på stuen, hvor vi efterlyser diverse materialer (køkkenruller, papkasser, låg, knapper eller andet). Vi modtager mange materialer.

På dagen for projektet er børnene delt i grupper på 6, som på skift går i gang med opgaven. Jeg har tapet en voksdug fast på gulvet, som børnene sidder på. De 6 børn samarbejder om hver deres projekt to og to. Hver lille gruppe har fået en papkasse udleveret, og rundt på gulvet ligger materialer som tape, limstifter, tusser, farvet papir, køkkenruller, æggebakker, knapper, låg m.m.

Jeg, og en læringsmiljø pædagog der er med, hjælper børnene med at få sat diverse genstande fast til papkasserne med limpistol, ellers klarer børnene det meste af deres projekt selv. Nu og da, opstår der diskussioner mellem de små børnegrupper om hvem af dem, der må bruge materialer først, og her guider vi dem til at lade hinanden komme til, samt at vente på tur. Samarbejdet i de enkelte grupper på 2 børn går godt, de giver hinanden ideer og får lavet nogle meget forskellige slutprodukter: en tank, en isbil, specielle maskiner med skorstene og knapper, der udløser forskellige ting.

Da alle børns produkter er færdige, taler vi med børnene om, hvor vi kan stille dem, så de bliver passet godt på, og de mindre børn ikke kommer til at ødelægge dem. Vi stiller dem ind i det lille rum, der er for enden af vores stue, jeg sætter noget bredt tape for døren, og to af børnene skriver et "Forbudt skilt", til at hænge i døråbningen. (De får hjælp på et stykke separat papir, til selv at skrive bogstaverne over på skiltet).

I tiden efter denne aktivitet har børnene flere gange spurgt mig: "skal vi ikke snart lave det med papkasserne igen?".

Aktiviteten i forhold til de pædagogiske mål for læreplanstemaet:

I aktiviteten bliver det pædagogiske læringsmiljø understøttet ved, at børnene er aktive deltagere i processen. Fantasi og kreativitet bliver stimuleret og børnene får erfaringer med at bruge mange forskellige materialer.

Aktiviteten i forhold til vores fælles pædagogiske grundlag i Odense Kommune:

Børnene samarbejder i fællesskab, med positiv guidning fra de voksne, om opgaven. Forældrene er i inddraget. Dels ved information om projektet og ved at bidrage med materialer.

Aktiviteten i forhold til de andre læreplanstemaer:

Aktiviteten understøtter Social Udvikling, da den udover kreativitet, handler om at samarbejde, at være en del af et fællesskab, og selv at have indflydelse på aktiviteten.

Sprog: Børnene kommunikerer om opgaven og øver sig i at skrive bogstaver (navn og ord på biler, skilt).

Krop, sanser og bevægelse: Børnene bruger deres finmotorik og sanser, ved at bruge de forskellige materialer i aktiviteten.

Natur, udeliv, science: Børnene får erfaring med at materialer, der ofte bliver smidt ud, kan genbruges til nye ting (bæredygtighed).

Evalueringsskultur

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

- I Odense Kommune tilstræber vi at arbejde i professionelle læringsfællesskaber
- Vi ser det som en fælles forpligtelse at skabe de optimale læringsmuligheder for alle børn
- Vores evalueringsskultur understøtter et dobbelt læringsfokus rettet mod børns og medarbejderes læring.
- Vi foretager systematiske og konstruktive refleksioner over praksis.
- Vi inddrager og reflekterer data i udviklingen af vores fælles praksis.
- Vi dokumenterer og reflekterer sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte ift. trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Vi tager udgangspunkt i børnenes udbytte af læringsmiljøet, når vi tilrettelægger, justerer og kvalificerer vores praksis.
- Lederne udøver faglig ledelse og fokuserer deres arbejde på den pædagogiske kerneopgave ved at facilitere og understøtte professionelle læringsfællesskaber.
- Lederne bærer ansvaret for at etablere, udvikle og forankre den systematiske evalueringsskultur.

Definition

Evalueringsskulturen er et udtryk for, at vi arbejder i professionelle læringsfællesskaber. Lederne er ansvarlige for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig refleksivt og kritisk til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel. Læring, udvikling og dannelse. Systematisk refleksion over og evaluering af praksis sker med afsæt i pædagogisk dokumentation, såsom (small data) observationer af hverdagspraksis, observationer af læringsmiljøet, børneinterviews, praksisfortællinger mfl. og (big data) sprog- og læringsmiljøvurderinger m.fl.

Lokal praksis

At skabe en kultur hvor evaluering, af hverdagssituationer, rutiner, temaforløb, fordybelsesgrupper, fysiske læringsmiljøer og særlige indsatser, kræver et konstant ledelsesmæssigt fokus. EVA- evalueringssmodel er det redskab børnehusene i Sanderum-Tingløkke arbejder med at implementere. Vi har udviklet en kompetence trappe i forhold hvilke tegn og handling vi forventer at se hos medarbejderne og ps selv.

Daglig pædagogisk leder tager udgangspunkt i de beskrevne handlinger og kompetencer når der holdes MUS samtaler med medarbejderne. Medarbejderne bruger kompetencetrappen til at vurdere egen kompetence og til at planlægge deres udvikling i forhold til evaluering og dokumentation.

Implementering af evaluering og dokumentation er ligeledes Børneinstitutionens hovedfokus i vores kvalitetsplan både i 2019 og 2020. I 2020 har vi tilføjet et ekstra element som er feedback. Vi arbejder med en

feedback metode vi kalder "Keep and Try". Vi har som med evaluering og dokumentation udarbejdet en kompetence trappe for feedback.

Kompetencetrapperne er vedhæftet læreplanen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

Børneinstitutioner, dagplejeområder og Enghaveskolens Børnehave foretager hvert andet år en skriftlig evaluering af det lokale arbejde med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Formålet er at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen bygger på følgende data:

Pædagogisk dokumentation fra dagtilbuddene

- Beskrivelse af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse
- Beskrivelse af læringsmiljøet

Læringsmiljøvurderinger

- Spørgeskemaer til forældre, medarbejdere og børn
- Praksisfortællinger

Tilsynsdialogmøder med forældrebestyrelser

- Drøftelse af dagtilbuddets læringsmiljøer og børnenes trivsel
- Drøftelse af forældresamarbejdet

Evalueringen er bygget op omkring de samme emner som den styrkede pædagogiske læreplan. Under hvert emne vurderer ledelsen af dagtilbuddet, hvor godt de er lykkedes med at opnå deres målsætninger. Derefter vurderes behovet for lokal udvikling.

Evalueringen offentliggøres på Odense Kommunes hjemmeside sammen med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Lokal evaluering af arbejdet med læreplanen

I de enkelte huse vil der være et stærkt fokus på at dataindsamling (dokumentation) bliver en ongoing proces, som ikke kun sker hvert andet år. Arbejdet med at kvalificere børnenes udvikling og læringsmiljøer skal være en rutine hos medarbejdere og ledere i Sanderum-Tingløkke. EVA- evalueringsmodel skal være en del af hverdagspraksis – hvor undren – nysgerrighed – indsamling af data og refleksion over praksis systematisk anvendes til at justere og kvalificere vores hverdagspraksis. Det vil vi selvfølgelig også gøre i forhold til vores arbejde med læreplanen og de nationale målsætninger for de enkelte temaer. Det vil ske i husene, på teammøder, til forældrerådsmøder, i bestyrelsen og i vores lokal udvalg.
